

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon Droit.

Dit blad verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is f 5.00; voor de buitensteden franko p. p. f 6.00. Brieven, Gelden, enz. FRANKO te adresseeren aan het Bureau van de Tijd.

MAANDAG 26 JULIJ.

Advertentiën van Zes regels en daar beneden worden tegen 100 geplaatst; meer dan Zes regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentiën wordt bovendien 35 cents zegelrecht betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

Vereeniging: "REGT VOOR ALLEN."

De Kandidaat der Vereeniging, bij de verkiezing van een Lid voor de Provinciale Staten, op Dingsdag 27 Juli aanst., is:

M. P. H. RICKEN.

Het BESTUUR DER VEREENIGING voorn.

J. W. CRAMER,

Präsident.

J. A. ALBERDINGK THIJM,

Sekretaris.

AMSTERDAM,

22 Juli, 1858.

AMSTERDAM, 24 Julij.

De liberalen in België slapen niet op rozen, na zich meester te hebben gemaakt van het roer van Staat. Zij oogsten in wat zij gezaaid hebben, en indien doornen hen steken, waar zij zich een rozen-bed meenden te hebben gespreid, daar mag men veilig beweerden dat hun geworden, wat zij verdiend hebben.

Die heeren hebben begrepen, dat zij even veilig met de volkshartstogten mochten spelen als kinderen met vuur. Zij hebben zich aan dat werk gezet. En 't duurt nu bijna veertien jaren, dat zij dagelijks door alle middelen, die hun ten dienste staan, het volk opruijen tegen de Kerk. En het wel op, dat de hoofden der liberale partij, ofschoon zij welligt zelven niet veel geloof bezitten, toch overtuigd zijn, dat de godsdienst een onmisbaar bestanddeel is van den Staat. Zij gebruiken de oppositie tegen de Kerk dan ook slechts als een middel, om, ter gelegenheid der verkiezingen, de meerderheid aan hun partij te bezorgen. En wanneer het geval zich voordoet, dat het niet genoeg is de Kerk te lasteren en de volkenacht door valsche beschuldigingen om den tuin te leiden, om tot dat doel te geraken; dan neemt men zijn toevlugt tot het stelsel van intimidatie; de steenen komen uit den grond en bedreigen glasruiten en personen.

Het is nu althans gebeurd, dat de liberale partij zich door de gewijde onbegrijpelijkheid en gevaarlijke maatregelen een weg tot de ministerieele bureaux heeft geopend, en in blijde verrukking een triomfkreet heeft aangehoven. Nogtans wij vermoeden, dat het liberaal ministerie te Brussel thans begint in te zien dat het te veel getriomfeerd heeft. Ziehier waarom.

De heeren Frère en Rogier, die geen van beide kwekelaars zijn, het scheelt veel, zijn toch ook niet zulke ongodisten, dat zij de Kerk in België zouden willen zien afgebroken. De strijd tegen de godsdienst is hun goed, zoo lang hij tot hefboom strekt om hen in de hoogte te tillen op hante ministerieele fautenils; maar is dat doel bereikt, dan zou men 't wel daarbij willen laten, en den strijd ophouden tot het geen volstrekt noodig is, om hem ter gelegener tijd weer te kunnen verlevendigen. Dat ophouden met de ongodistery is tot nu toe niet gebeurd, en de Kerk gaat, zoo lang tenminste, ongeschonden voort. De Katholieke Kerk begint te barsten.

In zulken strijd, waarbij al wat er verdorvens in den mensch is, wordt te hulp geroepen, spelen niet allen komedie. Er zijn er maar al te veel die de vertooning met allen ernst opnemen en haar voor waarheid verkondigen. Deze hebben zich in de dienst gesteld van degenen, die de draden der vertooningschenen in handen te hebben. En onder deze vlag hebben zij getracht stelselmatig onder 't volk aan te kweken datgene, wat de leiders slechts als plank in den nood aangrepen. Men heeft alzoo een geslacht van jeugdige liberalen gevormd, die de komedie tot waarheid willen maken, en zich daarop met alle kracht toeleggen, en middeledertijd zij het volslagendst ongelooft belijden, beleven, prediken en verspreiden, tevens de grondwettige instellingen van België bestrijden, om te komen tot de revolutionaire republiek van ons hedendaagsch socialisme. Sedert eenige jaren schenen zij slechts tot werkzaamheden van de eprzuchtige liberalen, die het hek aan den eprzuchtigen willen laten hangen, onder de voorwaarde dat zij regeren zullen. Maar langzamerhand heeft het nieuwe ongelooftige en revolutionaire geslacht

krachten verzameld, tot dat het nu eindelijk gemeend heeft, met zijne voorgangers, die zij onde pruiken noemt, den strijd te kunnen wagen. En wat geschiedt? Het jeugdige revolutionaire liberalisme kwam, zag en overwon. Zijn kandidaat, de heer Defré, had zulk eene overgrote meerderheid, dat de zoogenaamde ministerieele liberalen, die het ministerie de zwakke kandidaat om den vijandigen kandidaat tot den zijnen te nemen. Wij gelooven niet dat ooit eenig ministerie een ellendiger, ergerlijker en schandelijker houding vertoond heeft, dan het ministerie Frère-Rogier in de verkiezing van den heer Defré, beter bekend onder den naam van Boniface.

Het ministerie is te Brussel door de revolutionaire partij overvleugeld; ziedaar het feit, dat het rozenbed, waarop men meende plaats te hebben genomen, in eene doornen-zitting heeft veranderd. Vruchteloos heeft het ministerie getracht dien toestand te verbloemen, met onder de banier der revolutie plaats te nemen, en den heer Defré tot kandidaat te aanvaarden. Het heeft slechts gediend, om de zwakheid van het goevernement nog meer te doen uitkomen, dewijl het den strijd niet heeft durven doorzetten, voortuit wetende dat het zou overwonnen worden.

En zoo is men er dan in België aan toe, dat de revolutionaire partij den toon geeft, en het liberaal ministerie op het sleptouw genomen is van de kwade hartstogten, en op zijne beurt werktuig moet worden van de Mazzinisten, wil het niet tusschen twee vuren geraken. Het zoogenaamd gematigd liberalisme, — een onzedelijk onding, dat het goede niet wil en het kwade vreest, altijd op velerlei gedachten hinkt en alles tot nederlaag bereidt. Het heeft zijn kracht en zijn steunpunt verloren en leeft nog slechts van het genadebrood der revolutionairen, die er zich thans op voorbereiden om de consequentien te trekken van de beginselen, door hunne voorgangers gepredikt. Intusschen is het ministerie bitter teleurgesteld en weet niet meer waaraan zich vast te houden. De quaestien van taktiek hebben gedaan. De strijd loopt nu over de beginselen. En voortaan staat de vraag, of België onkatholiek, ongelooft, republikeinsch en socialistisch worden zal; dan of het met behoud van de Katholieke Kerk, tevens konstitutionneel-monarchaal zal blijven.

Het ministerie heeft in dien gespannen toestand, mischien tot afleiding, de quaestie van Antwerpens uitbreiding en versterking opgeworpen in een schrikbarend plan, dat over miljoenen en miljoenen loopt. Tot dusverre geeft dat plan ook al meer doornen dan rozen. Het vindt geen steun dan in de aan het goevernement verbondens dagbladen. Antwerpen protesteerde er met alle kracht tegen. Middeledertijd de Kamer van representanten eene commissie van rapporteurs benoemde, die het plan met algemeene stemmen op eene na verwierp.

Het kan, zoo 't wij, daarin geen gelegenheid vinden om zich te onttrekken aan de moedige taak die het zal door eigen schuld op de hals krijgen. Maar het is te zeer op het oog te zien, dat de Kamer van representanten gelijk aan ons vorig ministerie, dat, dewijl het niet wilde heengaan, lang bleef. Het zal dus vermoedelijk aanblijven zoo lang het kan. Wij hebben daar niet tegen. De publieke opinie immers schijnt niet genoegzaam voorbereid voor eene andere orde van zaken. Het is dus niet kwaad, dat het aanblijft, om door onhandigheden, zwakheden en feilen, die het onvermijdelijk begaan zal, aan de openbare meening eene andere rigting te geven, en daardoor eene plaats te bereiden voor een ander, en zoo wij vrouwen, behoudend ministerie.

Dat zal afhangen van de behoudende partij. Indien zij werkt, zich organiseert, en hare strijdkrachten op het terrein van den kamp brengt; dan kan en zal zij meester worden van den toestand. Maar wij vrezen, dat zij aan die taak zal te kort blijven, en voortgaan met zich te laten afdriften op de wisselende kansen van eene onzekere toekomst. Doet zij dat; dan is voor België alles mogelijk, zelfs een revolutie, en als gevolg daarvan, het verlies van zijne onafhankelijkheid; hetgeen God verhoede voor de veiligheid en zelfstandigheid ook van Nederland.

De *Tielseche Courant* houdt het Nederlandsche volk "lessen uit Engeland" voor. Toen wij dat opschrift lazen dachten wij een aansporing te zullen vinden om spoorwegen aan te leggen, onze handel en nijverheid uit te breiden of andere teekenen van leven in de rigting van vrede en vrede te geven, want Engeland de wereld in voorgaat. Niets van dat alles heb ik verbeeld van Engeland moet ons, Nederlanders, leeren, dat de mannen der *Tielseche Courant*, van den *'s Gravenhaagsche Nieuwscoder* en andere bladen van die strekking, de ware vrienden des vaderlands zijn, daar zij, die de *Tielseche Courant* de ultra-liberalen gelieft te noemen, niets anders doen dan met groote woorden spelen en het volk verblinden. Wij begrijpen zeer goed waarom zulke lessen uit het buitenland moeten komen, want de ondervinding in Nederland leert juist het tegendeel. Laat ons intusschen eens zien welk schouwspel Engeland, volgens de *Tielseche Courant*, ten nutte van Nederland vertoont. Wij lezen in dat blad het volgende:

"Sedert eenige maanden is in Engeland een naam Tory-Ministerie aan het bestuur; een Minister, dat wij conservatief en, in deze dagen, gematigd-liberaal" zouden noemen. Want eigentlijk Tories bestaan er, als Staats-partij, in Engeland niet meer, gelijk een zeer bevoegd beoordeelaar dit nog onlangs zeer juist heeft aangetoond. De ultra-liberale partij voorspelde bij de optreding van dat Bewind 's lands ondergang; want even als in Nederland beweert die partij in Engeland, dat zonder haar geen heil voor den Staat is te vinden. De oppositie quand-même viel dat Bewind aan — en wat is de uitkomst geweest?"

Wat verstaat de *Tielseche Courant* nu door "ultra-liberale partij" in Engeland? Lord Palmerston en de Whigs? Men moet de schele oogen der *Tielseche Courant* bezitten om die staatslieden, welke de hardneckigste tegenstanders van de parlements- en elke andere hervorming in de Engelse staatsorde geweest zijn, voor "ultra-liberaal" aan te zien. Worden dan de heeren Bright, Cobden en hun radikale aanhangers, de Manchester-partij en de Peefisten zoo genoemd? Maar deze vormen juist de kleine meerderheid, welke het tegenwoordige Tory-ministerie van graaf Derby in het leven houdt. Alvorens uit Engeland staatkundige lessen voor Nederland te halen, diende de *Tielseche Courant* toch wel iets te verstaan van de onderlinge verhouding der Britsche staatspartijen. Nu geeft zij blijk van den toestand in Engeland evenmin iets te begrijpen, als zij van dien van Nederland iets begrijpen wil.

Bij het vele dat voor en tegen de leening der Nederlandsche Handelsmaatschappij geschreven is, biedt het volgende ingezonden stuk in het *Handels- en Effectenblad* eenige niet onbelangrijke gezigtspunten aan:

"Naardien wij omtrent dit gewigtig onderwerp zeer veel gelezen en gehoord, en het voor en tegen rijpelijk overwogen hebben, vermoeden wij ook onze dankzijde daaromtrent te moeten betuigen."

Wij hebben ons de volgende vragen ter beantwoording gesteld:

1°. Is het bestaan der N. H. M. eene weldaad voor het vaderland, of niet?

2°. Zoo ja, kan dan de vermeerdering van haar kapitaal met 3 miljoen haar voortbestaan in gevaar brengen?

3°. Kan de particuliere handel, naast haar, zich ontwikkelen en bloeijen?

4°. Is het wenschelijk voor het algemeen belang voor de aandeelhebbers in het bijzonder, dat men bepale bij het agentschap van het goevernement wel dat zij daarbij eigene handelsoperaties doen? Ad 1. Wij beschouwen de N. H. M. als eene weldaad voor het vaderland, omdat, zonder haar, onze rijke Oost-Indische handelsvloot, waerop Nederland trotsch mag zijn, en de natuur niet ijverzucht blijk, niet zoude zijn ontstaan; of althans lang nog niet zoude zijn nu is. Dat welligt momentaneel die vloot groter is, dan onze behoeften, kan niet aan de N. H. M. worden geweten, maar is het natuurlijk gevolg van alle

